

Илази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7, за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упу-
тицом на пошту у Београд.
Дописи пишу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Нашој браћи и пријатељима.

Ево брзо година дана, да се подписани одбор саставио, да се брине о ублажавању невољнога стања хиљада херцеговачких фамилија, које при-бјегоше испред ватре и ножа турскога на наше земљиште.

Хвала племенитијем осјећајима особито великога, у истини братскога нам народа рускога, који нам није престајао богате помоћи шиљати, и не-сравнивом пожртвовању народа црногорскога, који је са сред пута на сво-је огњиште примио луду жецу и нејаку старост, да их зима не помете, и с њима кору хљеба дијелио, можемо рећи са задовољством, да се нијесмо узалуд састајали — да смо великој човјечанској цјели нашој до сада одго-варали.

Али се одсе удвостручавају вапаји, који од нас помоћи ишту. Црна Гора одпочела је свети рат за ослобођење браће своје од турског варвар-ства а нејач херцеговачка још је међу нама.

Сиједи родитељи и нејака дјеца јунака, који падају за најсветију мисао нашу, остају без својих хранитеља. Нема светије дужности, нема веће задужбине, него овој сиротињи сузе отријети.

За то се опет обраћамо на сву нашу браћу славенску, и на све при-јатеље ослобођења српскога народа испод тешког турског ига, да нам по-хитају у брзу помоћ са новчанијем прилозима, како би смо могли настави-ти дјело тако свето — као што је блажење невоља мученичког народа, који је одпочео борбу на смрт или живот, за крет часни и слободу златну.

Цетиње, 6. Јула 1876.

Председник
одбора за страдајуће Херцеговце:
Митрополит црногорски
Иларион.

Секретар:

Шп. Ковачевић.

Цетиње, 7. Јула.

Час по час чекамо вијест да је наш Свијетли Књаз улегао у Мостар! У прошлу неђељу био је на невесињ-ском пољу — у сред Херцеговине, а непријатеља још није видео — испред војске његове непријатељске војска повлачи и изчезава. Још није било сукоба, још се није крв пролила, а ево петнајест дана да се црногорски креташи мјесто полумјесца виђу пет конака од границе црногорске.

У очекивању вијести о крвави-јем бојевима, о погибији хиљада људ-ских живота, из главнога књажево-га стана стижу нам вијести, да на путу до невесињског поља и Турци домаћи предусретају Књаза Николу са изјавама оданости и мирољубија, да га на овоме славном походу пра-те усклици и из грла мухамедански-јех Срба: «Срећан ти пут Господару! Бог ти био у помоћ!»

Ово су побједе, које ће не само Српство него цијело човјечанство обрадовати; ово су побједе, које ће нашег владоца прославити именом срећнога, мудрога, великодушнога војсковође.

Мјесто суза јада и несреће, бли-стају се сузе радости, мјесто пусто-шења милост и братска љубав огри-јева, мјесто проклињања топли бла-гослови уздижу се, куд допире пред-водител јуначке, силне, страховите војске црногорске.

Ово су такви призори, на које ће свако срце тронато с крај на крај Херцеговине, с крај на крај свијета одјекнути: «Срећан ти пут избавите-љу и утјешитељу најмученијега на-рода — Бог ти био у помоћ!»

А куд се ћеде Муктар паша? Поуздано се ништа не може рећи. Али је сва прилика да је у помоћ

притекао Сарајеву, ком пријети срп-ска војска предвођена Ранком Алим-нићем.

Што је било низама у Метохији, то је остало опкољено једнијем одје-љењем наше војске.

У понећељак имала је главна војска удрити на Касабу невесињску; је ли било боја, или је султанова војска и њу напустила, још нам гла-сови нијесу стигли.

Али у првоме листу надамо се, да ћемо славити улазак Његове Свијет-лости, нашег љубљеног Господара, у херцеговачку престолницу.

О РУСКОЈ ПОЛИТИЦИ

петроградски «Голос», пошто је осудно неки дво руске штампе што оће рата, овако говори:

«У искреној својој жељи да се сачу-ва мир јевропски, Русија не може одобри-ти инострано мјешање у спор турско-срп-ски, јер би у том случају судар између јевропских држава био неизбежан. У тежњи к тој сврси Русија је потпуно са-гласна са својим ближијим савезници-ма, а ако су три сјеверна царства про-тивна мјешању у борбу Срба противу Турака, то ће се ова борба ограничити у најгорем случају на балкански полуострв.

«С друге стране, жеља Русије да по-бољша стање Хришћана у Турској нала-же јој, да у савезу са Аустријом и Ње-мачком и у договору осталијех великих држава недопусти, да садашње стање на балканском полуострву постане још гр-ђе услед овог турско-српског рата. Нека нико не мисли, да би руска влада са сво-јим савезницима допустила, да се раши-ри турско варварство и фанатизам и та-мо, где је до сад било каквог реда и образованости. Предполагати да ће Русија бити сагласна, да се слича земље збришу најбољи плодови њеног вјековног поли-тичког дјеловања, чекати да она заборави своју дужност, као хришћанска и цивили-зована држава, па да хладнокрно гледа и-стрјебање балканских Хришћана, значи не имати ни најмањег појма о сили ис-ториских предања, ни о културној цјели,

коју је постојано шљедовала руска поли-тика на Истоку.

«При свршетку, ми смо убјеђени, ако руска политика буде и унапријед пазила на интересе мира а у исто вријеме обраћа-ла своју пажњу на законите и природне захтјеве рускога народа, да ће се наћи у мучном положају. Ми остајемо при мњењу, да српски народ има основа ослањати се на сачуство рускога народа, који гледа у Србима само своју браћу, чија му је суд-бина драга. Ово природно сачуство рускога народа има права да буде ува-жено и заслужје дубокога внимања са-мо ако се њему нежртвују ближи и важ-нији интереси самога рускога народа.

«Повторавам још једном: програм је руске политике за одржање јевропскога мира и локализацију рата, Русија се неће непосредно мјешати у борбу између Срби-је и Турске, али с друге стране неће до-пустити ни мјешање никакве стране др-жаве. Имајући пред очи од свакога призна-ту неопходност, да се побољша несносно стање Хришћана у отоманској царевини, Русија, с једне стране, неће престајати заузимају се у корист Хришћана тамо где су до сад страдали, а с друге стране не-ће допустити да се погорша стање које је колико год тешко. Дјелујући у о-вове правцу, руска влада може рачунати не само на сачуство благоразумнога рус-кога народа, него се нада и у помоћ сво-јих савезника и осталијех великих др-жава».

Преглед новина.

— У бечкој «Преси» изишла је ту недавно једна изјава, о којој вели да су је послали некакви прваци Бошњаци ка-толичке вјероисповједи. У тој изјави изла-жу «потабли» босански (који? У.) протест против сједињења Босне са Србијом, из културних и религиозних обзира, као што веле.

Ту енунцијацију узела је прашка «Политика» у претрес, и ми овђе изводи-мо у главним потезима њезине мисли.

«Политика» мисли да се тиме смјера поцијати раздор између Југославена пра-вославне и католичке вјероисповједи, те тако у овоме озбиљном времену укочити ствар југославенског ослобођења. Протест тај — вели — није писан у Босни него у Бечу, у редакцији «Пресе» и управљен је на адресу Хрвата, да их којикаким обе-ћањима задобије за тај раздор.

«Хрватима се наговјешћују неке а-нексије, које се тобож предузимају за у-већање Хрватске и ојачање хрватског на-рода с правом тежњом да се ослаби Срп-ство. На тај начин иду за тим да Хрват-ску отуђе од Југославенства, и да је за-добују за политику која нема симпатије ни у једном славенском народу, почем је штетна за славенске интересе.

«Прије но што би се Хрвати дали ухватити у овај мамац, вели даље «Поли-тика» — ваља да се ушитају, да им је га-ранција да ће се испунити та обећања; а за тим, да ли ће они, као Хрвати, да и неговоримо о интересу Славенства, у а-нексији једнога дјела од Босне наћи боље јемство за своју народност, но што би јој дала нова, снажна славенска држава на југу. По нашем мњењу, Хрвати су већше пута виђели осујећене различите наде њихове, да би тако навлаш с једним о-бећаним комадом Босне узели за збиљу, нарочито сад, кад је зец још у игли. Па све да би се збиља на то и помисљало, све да би и одлучено било, да се од два зла изабере мање, те да се што — то у Босни анектира, за спрјечити осипање самосталне југославенске државе, то Хр-вати неће бити тако кратковиди, да мис-ле, е ће неколико тисућа њихових суна-родника побољшати њихово до сад поти-нуто државно и народно стање. Стање ау-стријских Славена који се побољшало а-нексијом нових славенских земаља него оснивањем једне чиле југославенске др-жаве, јер тако би Мађари били нагнани, да Славенима својим створе такво стање, како неби имали повода, да гледају преко границе.

«Што се тиче Католика у Босни, које би употребљили за полугу против

славенских тежња, то нејерујемо, да ће се они за то дати употребити, јер је бор-ба, која се сада води на балканском по-луострву народна, и у њој морају да су-дјелују католици као и православни. Ми нијесмо до сад опазити, да је католици-зам где год стајао на путу народним теж-њама у Славенству, и за то и нејерујемо, да се тако што може збити, јер тада би славенски народ, па и католички био при-пућен, према њему другачије поступати, но што је до сада».

— О политици грчкој из Атине пишу тришћанској «Имери» шљедече:

«Од како је букнуо српско-турски рат, ролоскај Грчке постаје све критичнија. Влада грчка истина нема повода да се од једном остави своје политике мира. Али је питање докле ће нестрпљење народно допустити, да се ударенијем путем иде. Влада је већ давно јавила и порти и ве-лесилама, да је намјерна докле се Турска бори са мјеснијем побунама, сваки покрет зауставити. Али кад би заратила Србија и Црна Гора, министарство је грчко увјере-но, да ни савјети, ни сила неби могли задржати Грке у Турској, да не устану, а оне у слободној Грчкој да браћи не по-могну.

«Велесилама пак влада је грчка слободно рекла, да оне саме раде да ова опасност прије наступи. Посље берлинске конференције, где су се цареви и државни-ци бринули и заузимали у корист устања, а нијесу се ни сјетили Грка турских по-даника, који мирно очекују побољшање њиховога стања, што је лакше било него предвиђети, да се награђују револуционар-не страсти, и да имају разлога они који тврде, да се самијем оружјем може про-мјенити стање на Истоку.

«Ако Јевропа тражи од нас да бу-демо жандари мира, настављаше влада «грчка, нека нам допусти да дамо у њено «име какву наду. Тако ћутећи и необе-ћајући ништа, Јевропа лишава Грчку «свакога уплива на потлачену браћу, и «отвара слободно поље пријатељима пре-«врата насилнога».

«Стојећи тако ствари лако је предви-ђети, да ће рат српско-турски изазвати устанак у Епиру и Македонији и особито на Кандији. И пошто наши закони допуш-тају свако приватно подпомагање, може се представити које ће поводе тужбама наћи порта противу Грчке. Свак се споми-ње призора 1867 године, и неће нам се моћи рећи да смо песимисте, што држили да нико не може јамчити у ком ће се по-ложају наодити Грчка до мјесец дана».

— «Голос» вели: «Учешће грчко у борбу српско-турску са свијем је вјеро-јатно, и у сваком случају, с њим стоји у свези предстојеће путовање краља и кра-љице јелинке у Париз и Лондон. Дакле Карло румуњски неће допустити прибли-жити се румуњској обали канонеркама турским, о томе нема сумње. Што се тиче понашања јевропских држава, то рајхштадски састанак и расположење јав-нога мњења инглишког противу сваког мјешања у корист Турске, јасно показује да с те стране не стоји ништа на путу кнезу Милану и Николи. Али је Србији и Црној Гори потребита сваковрсна матери-јална помоћ. Ми Руси дужни смо да смо први у пружању те помоћи. Настао је час да докажемо, да ми умјемо не само ри-јешити сачуствовати у дјелу нама срод-номе; томе доказивању ништа не стоји на путу. Не треба заборављати, да ће на-ши прилози не само облакнати подузеће бораца за Славенство, него ће још јасно показати Јевропи, да је руско правитељ-ство, у својој политици према славенскоме питању, стојало на тврдом основу — на једнодушном одобравању и сачуствоввању цијелога рускога народа».

— «Прајсише Јарбихер» доноси на-учни чланак «Турска и велесиле» од проф. Трајче, у ком се овако карактерише по-ложај, који заузимају Русија и Инглишка у концерту јевропских држава: «Како год мњење ми имали о инглишкој слободи на сваки начин данашња Инглишка јесте преставница реакције, и њена свага из доб-рога старог времена, када се судба наро-да рјешавала морекијем биткама и најмље-нијем војницима, појављује се правијем

јом. У садашње доба Инглешка ница неограниченог варварства родноме праву. Она је крива, што поморско ратовање, на срамоту човјечанства, још носи на себи карактер привилегираног разбојства, и што је покушај Русије и Њемачке на бриселској конференцији, да се ставе границе опустошавању сузовеног ратовања, остао без успјеха. Искључењем нешто слабијих и безплотних симпатија, с којима је инглешка штампа предусрела уједињење италијанско, инглешки народ тежајем последњих двадесет година, био је одлучнијим противником сваке свезе, из нова подизајуће се државе... Русија је пак доказала у сјеверној Америци, у Италији и у Њемачкој, а тако исто и у борби противу Рима, да она умија цијенити главне идеје овога вијека... Иза тога треба судити о источнијем плановима рускијем на основу факта, а не на пртању мрачних слика, које ствара уобразиљне инглешких русофоба. Прелазећи на Турску овако говори писац: „Јевропа кад је сазнала своја права, није никада држала опстанак отоманске царевине, као морално оправдану нужду. Међународно право пезна за застаривање неправде. Рат и освајање само могу доказати, да побједитељ има моралну надмоћност, на којој се оснива право владања, али сами по себи они не могу дати право власти самој физичкој надмоћности. Докле побједитељ не докаже, да му се моћ слаже са моралним законима историје, до тада му успјех остаје неправда, коју треба осветити, и такво дјело, које може бити уништено шљедујућим догађајима. Крвава ратовања, која су подигла виши дио јевропских држава, могу се најпосле и заборавити... али оне ране, које је нанијело хришћанско образовање духом бесплодне азијатске хорде, још су крваве и данас као прије пет вјекова“. Што се тиче турскијех рефорама а особито младотурске конституције, г. Трајчке вели: „Конституционални султан иста је безмислица као конституционални папа“. При свршетку писац говори о роли Њемачке у источном питању, која неће бити на страну љешине, и о нужди чврстог савеза с Русијом.

Савез инглешкијех пријатеља источнијех Хришћана, приправио је шљедени меморандум:

Многопоштованом графу Дербију, државном секретару за спољ. послове.
Милорде!

Двадесет је година већ протекло од како је париски уговор подјемчио „интегритет отоманске царевине“ и од како је Хат-хумајумом од 1856 године објављена једнакост пред законом за све поданике портине, без разлике народности и вјероисповједи. За тих двадесет година влада султанова била је слободна од својега страног мјешања, а у финалном погледу била је подпомагана Инглешком у суми, која износи до двије стотине милиона штерлинга. При свем том сад је већ признато да је интегритет „отоманске царевине“ престо заблудење, и да је потпора, коју је Инглешка у новчаном погледу, чинила Турској, имала само тај један једини резултат да однесе бједу и оскудицу многим инглешким кућама и да много чвршће и тјешње притегне робски ланац око врата хришћанских поданика портиних.

„Турска и Турци“ то нијесу два синонимна значења, јер Турска је царство насељено са више раса различитих вјероисповједи. Ако је Инглешка давала своју новчану потпору Турској, ту још неби могло бити праведнога узрока сажаљењу, пошто се може сматрати да су у том случају интереси свију народа под једнако узети у призрење. Али, пружајућу новчану потпору Турцима самим, Инглешка подржава господство владајуће расе, која је у мањини, и иде да свирепом и гнусном деспотизму подјарми Хришћане, који већину састављају, што је поруга за цивилизацију нашега доба и што је најпосле принудило жртве овога деспотизма да се лате оружја за одбрану својих домова, чести и живота.

За вријеме минувих двадесет година порта је више пута реформе објављивала, али царски укази, који су обећавали равноправност Хришћана, остајали су до сад без никаква дјетства. Но другаче није могло ни бити, по чем религиозна и друштвена доктрина исламизма стоје у потпуној противности са начелима Хришћанства, и по том промјена једног истог уређења на народ обож вјероизакона са свим је непрактично. Оснивајући се искључиво на корану, мухамедански се закон не да измијенити ни укинути и његове догме сасвим су противне грађанској вјероисповједној

једнакости Хришћана, који стоје под муслиманском влашћу. Закон корана допушта Хришћанима одржање живота и имаје једино под таквим условима, који се никако немогу подударити са равноправношћу свију стајежа; пошто би така равноправност у ствари била сасвим противна не само тексту корана, него и цијелом духу мухамеданског правосудства. Тако, дакле, једнакост међу Хришћанима и муслиманима ствар је сасвијем немогућа. Царски „Хати“, којим се реформе обећавају, могу се опет и сад издавати, али се те реформе неће никад извршити. Код таквог стања ствари, умирење истока може се постићи само на тај начин, ако се Хришћани ослободе, и ако се раздвоје од Мухамеданаца са потпуном аутономијом, која би их једино могла да заштити од муслиманског угњетавања.

У садањем тренутку кад цијела Јевропа симпатизира према угњетеним хришћанима у Турској, сама самцата Инглешка нашла се да подпомаже угњетаче. Религиозно чувство великог дјела инглешког народа осјећа се увријеђеним што иду да га престаје свијету као подржитеља исламизма, јер се тиме нај навлачи праведни пријекор, да је код њега Хришћанство просто професија а не вјероисповједно убјеђење и да је његова љубав за слободу просто и празно хвалисање.

Наваљивати да устанци у Босни и Херцеговини положе своје оружје и да се подвргну јатаганима својих муслиманских господара било би противно правди и човјечности, а подражавати турску владу у њеном одрицању да уступи независност Хришћанима, значило би у очима јевропског мишљења, да Инглешка хоће рата. Кримски рат стао је Инглешку преко сто милиона штерлинга, и по врло умјереном рачуну, њему је жртвовано до један милион људских живота. Инглешки народ поучен искуством, није наклоњен да по довода сада покуша рат у тој безкорисној цијели да сачува интегритет отоманског царства нити хоће да тропи новача и крви у намјери тој да се његова браћа Хришћани у Турској задрже под деспотском и варварском управом Муслимана.

Усљед тога ми, подписати, молимо ваше лордство, да, у интересу мира, укратите вашу моралну и политичку потпору влади Његовог Величанства султана и да ипоустите Хришћанима у јевропској Турској да своју будућу судбину сами себи створе без икаквог спољашњег мјешања.

БОЈНЕ СЛИКЕ ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ.

Дуга је већ небројено пута залијева на крвљу српском и турском; али више турском него српском. Да није го крш у Дуги, давно би већ из мученичке крви ту проклијало смиље и босиље, али у томе кланцу ријетко се чују пастирска свирала али често громовити одјек српског дефердара.

Тешто бјеше занијемала данас пуцњава у Дуги и разлегао се дим међу врленим главицама, угледех у једноме поширем кутићу тијеснога пута два младића, ђе леже рањени. Живјели су братски, били су се вас дан и пали су један крај другога.

— Погибе ли Вуко, аманати?
— Погибох Голубе данас — и више се не зачу разговор међу бојним друговима.

Један већ издише; други тешко рањен гмиже по путу да му се приближи. У то се зачу тутњава на путу, а за мало помоле се на њему модре слике с црвеним капицама на главу.

Један буљук прегледао је пут иза боја, да види може ли се сад унијети храна гладним Никшићима.

— Алах Ђерим, два влаха рањена а непосечена — и један се одвоји од буљука, да шклопајући зубима од радости одрубн главу од трупа.

— Куку мени, посјекоше нас јутрос — промуља рањени ђетин и притиснут црвој земљи, зграбн очајно своју острагушу. Изнова зајекнуше кланци и Турчин је метанисао прије но што је стигао.

Други му кардан брзо прискочи у помоћ — али руке ђетиневе нијесу рањене, а острагуша се брзо пуни: — још један пут одјекну кланац, још једно се Туре стропоташа.

Кад је рањено Црногорче и трећега оборило, не смјде више ни један поћи да посјече рањеног Влашчад.

— Хајд бре — повиче буљукбаши и незагледав своје другове, крене се буљук напријед.

Добро је чинио те је пошао, јер за мало помолнише се између кланаца црне главе херцеговачких бораца.

Рањени младић није их опазио, јер бјеше допузио своје другу; стјеро му је косу са чела, које се бјеше оросило хлад-

ним самртничким знојем.

— Прости, Вуко, прости, дозакиваше рањени младић своје другу самртнику, али мјесто одговора доби потоњи осмејак са блиједних усана, у знак хвале што му је очувао мртву главу ојађеној мајци.

Младо Црногорче, Голуб, пребољело је на Цетињу своје ране — није му више мелем од потребе; а ако му је још срце рањено за изгубљеним другом, и то ће ево завидати мелем народног поштовања.

ГЕНЕРАЛ М. Г. ЧЕРЊАЈЕВ.

Животописна црта.

У садањем српско-турском рату повјерена је најглавнија војска у Србију мужу, чије име наравно сваки дан спомиње се у говору и листовима истичући га пред остала имена војсковођа, а то је син великога, нама сродног народа рускога, генерал Черњајев. Име Черњајева у историју нових великих освојења рускијех у средњој Азији без сумње заузима најпрво и најодличније мјесто, као што ћемо видети из његова животописа, којег доносимо црпећи га из неколико различитих рускијех листова. Нашу српску публику мора занимати највише пак с тога, што је — као што смо већ казали — срећи и уму Черњајеву повјерена судбина највишег дијела српске војске, која би по броју и саставу имала задати најжешћи или боље рећи ријешителан удар непријатељу.

Михаил Григоријевич Черњајев син је доста сиротне племићке фамилије и родио се год. 1828 у губернији Могилевској. У младости својој и ђетинству учио је и васпитао се у дому својичјег родитеља. Још као дијете одликовао се добротом срца, саучешћем према страдајућим и љубави за правдом и истином, којима врлинама и дан данас украшено је срце његово. У дванајестој години ступи у „дворски полк“ као кадет, ђе је проводио живот строго, без икакве удобности, привикао се на прости начин живљења, оскудицу и трпљење. Свршивши науку 1847 буде произведен код гвардејскога Павлоскога полка за подполковника. У вријеме мађарскога рата био је одређен да стоји код гарнизона у Москви, ђе добије вољу, да продужи војну науку, и пошто 1849 поступи за подпоручика, приме га у Николајевску академију генералнога штаба.

По свршетку двогдишњег курса у академији, Михаил Григоријевич буде одређен најпрво да служи у штабу гвардејског гранадиерског корпуса, мало касње к „угледном“ кавалеријском штабу, ђе се темелито упозна са цијелијем устројством кавалерије а за тимем на измјенице код цјешачкијех и коњскијех батерија на практичну службу артилеријску.

Од времена кримскога рата Черњајев налази се ваада при дјетствујућим војскама, у Турској, Севастопољу, на Кавказу и у средњој Азији. Служба штабна или гарнизонска није се слагала са његовом нарави. У свакоме рату кога је Русија водила од год. 1853 до 1867, до првог Черњајевлева изступа из војене службе, он се свуда одликовао и за храброст и способности добивао је знакове одличја. У боју ваада је бивао у првијем редовима, које потврђују и очевиди, постојано одликовао се, спокојним и тихим карактером, ладнокрвношћу у часу најжешћега боја, и што је најзначајније, никад није губио присуства духа, но би мирно у граду од зрна пушчанијех и топовскијех издавао наредбе својим четама.

Иза кримскога рата Черњајев буде у чину подполковника код генералнога штаба придан на граници средње Азије код Сир-Дорја. Учествојући у експедицији по води на Аралској флотилији у ушћу ријеке Аму-Дорја к хивинском граду Кунграду, имао је прилику најпрво упознати се средње азијским степани и начином како треба тамо водити рат. Год. 1859 Черњајева одреде к главноме штабу војске кавказске, која се спремаља тада најозбиљније за рјешитељан нападају и покорене тамошњијех горштака.

На Кавказу провео је Михаил Григоријевич до године 1862, и добије за одличје чин полковника, а по покорену Кавказа пробавио је двије године при главној управи генерал. штаба, занимајући се највише развијем питањима војне администрације и организације. По ратној природи његовој није годно овај мирни живот, зато чим се отвори рат у Средњој Азији, он заште дозвољење и буде послан к тамошњој војсци.

(Свршиће се).

Са бојнога поља.

Цетиње, 7. Јула.

Из Биограда немамо још никаквијех вјести са бојнога позоришта. Ово је ђутање ласно протумачити. Непријатељ је све своје снаге окупио све готово на прагу наше посестрима. У Видину, у Нишу, у Новом Пазару главни су станови турске војске. Ту је непријатељ добро утврђен — неостаје српској војсци него јуришати, или радити да се пресеку сви путеви, којима непријатељ може помоћи примати. Српском војском управљају много мудрији и искуснији предводитељи него да ударе првијем путем. Како разумијемо из истијех туркофилскијех извора Турци су свуда опкољени. Ниш је добро стегнут. Пут од Софије, којим би могао помоћи примати, прекинут је. Одма иза леђа Видину појавиле су се јакче чете бугарске, које су се саставиле са кап. Остојићем. У Босни су Турци још на већој муки. Муктар паша напушта Херцеговину па хити у помоћ Сарајеву, што је најбољи знак да су добри изгледи за успјех српскога оружја, којим Аломшић управља. Једном ријечи српски патриота може најмирније с највећом сигурношћу надати се највеселијем гласовима и из Србије.

Као што туркофилске трубе разносе гласове о турскијем побједама над српским оружјем, тако исто славе побједе турске од стране Арбаније и над оружјем црногорскијем. Ми пак, пошто смо најтажније наше читаоце у прошлом броју извјестили о свијем тијем турскијем успјесима с јужне стране, даје настављамо такођер најтажније извјешћавање из главног стана наше јужне војске: „У неђељу око четири по п. сата наша војска освајала је кулу на врх Стубице, па је крепула с топовима на другу испод Стубица, околила је и ту освајала. У понеђељник у јутро крене из Подгорнице сва снага непријатељска — преко 8000 пушака — па се пусти низ поље и уз каваритске стране са осам топова, да бране пограничне куле, којима је пријетиле наша војска. Тако се приметне боје, који је трајао читав дан. У томе боју видећи Турци, што су били по кулама, да наша војска неуступа, искочише из кула и побегоше у њихову војску, а из наше војске усакаше у куле и запалише их на очиглед свима Турцима. Тако су пале осим двије предречене куле, још једна по врх Дољана и Одобегова кула на Орљево. Овако успјева турско оружје на све стране. Уз то је прекинута свеза између Медуна и Подгорнице.

ЦЕТИЊЕ, 8. Јула. — На првоме мјесту доносимо позив, који је управљен на свакога појединога Србина, на сву браћу славенску, и на свакога, који осјећа за ствар до сада јадне и невољне раје турске, а одселе ако Бог да препоручене и среће браће наше. Пошљедице свакога рата страхо-вите су — били било право да само један дио народа подноси муке, принаша жртве, пролијева крв најерцанијех синова својих, а да други, који исто осјећају као први, стоје далеко без икаквог стварног учешћа у велико дјело народнога ослобођења!

— Из Котора јављају нам, да је опћешњи опћеноштовани грађанин и заслужни патриота српски, Лазар Бербер, преминуо. Лака му српска земља!

Новије.

— Као накнаду за неутралитет Румунија тражи, да унапријед не плаћа порти годишњи данак, и да може ковати свој новац са књажевом сликом.

— Краљ грчки ушљед једне депеше министарског савјета ускорио је полазак из Париза и већ је у Лондон стигао. Набављено оружје у Француској носи у Атину оклопача „Олга“.

— Престолнашљедник италијански са престолнашљедником путују ореко Берлина у Петроград.

— У парламенту италијанскоме и францускоме било је интерпелација, на које су дотични министри одговорили, да су све силе примиле начело неинтервенције у источни рат, и да је мир ојачан